

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1980
FORFATTER:	Gunnar A. Engberg
TITEL:	Sangens syv ypperstepræstinder
KORT RESUME:	Kolding kvindelige sangkor Septimen og dets medlemmer 1922 - 1939

Sangens syv ypperstepræstinder

af Gunnar A. Engberg

Musikforeningen af 1880 holdt koncert med »lokale kræfter« på Hotel Kolding den 28. januar 1934. Det var foreningens bestyrelse, der havde taget initiativet dertil, og fru Jenny Stotz havde påtaget sig at samle et damekor til at optræde ved den lejlighed.

Det havde for så vidt ikke været vanskeligt for hende at imødekomme bestyrelsens ønske, som der allerede i 1922 var dannet en dobbeltkvartet i Kolding: fire damer, hvoraf Jenny Stotz var den ene, og fire herrer. De blev akkompagneret af frk. Henny Hansen. Dobbeltkvartetens største bedrift var opførelsen af Gades Frühlingsphantasie, op. 23, i teateret den 24. marts 1925 for Kolding Herreds Landbrugsforenings medlemmer. Af de damer, som medvirkede ved denne koncert, dannedes grundlaget for det nye kor.

Jenny Stotz (1890–1951) var naturligvis med som lederen. Hun havde en smuk stemme (sopran) og brugte den på en naturlig måde med klog og sikker holdning. Nogen egentlig sanguddannelse havde hun ikke. Hun fortalte engang i et interview, at hun var født i Marstal i 1890. Forældrene døde, da hun var ganske lille, og hun blev derfor opdraget hos forskellige slægtninge i Thisted, i Århus og i Randers. I 1906 fik hun en plads som »ung pige til selskab og nytte« hos familien konsul Eff i Kolding. Allerede to år efter blev hun gift med den ti år ældre manufakturhandler Carl Fr. Stotz, Adelgade 4, og

derfor, sagde hun i interviewet, blev spørgsmålet om at hellige sig sangen »aldrig aktuelt«.

En hovedkraft i det nye kor blev fru Else Hansen, sopran, (1894–1972). I modsætning til fru Stotz havde hun en omfattende sanguddannelse. Hun fik undervisning af Birgit Engell og afsluttede sin uddannelse hos den internationalt anerkendte professor Paul Lohmann i Tyskland. Fru Else Hansen var gift med direktør Fr. Hansen, I. A. Hansens teglværk, Seest. Hun virkede som sang- og talepædagog.

Endnu et af dobbeltkvartetens medlemmer kom med i det nye kor. Det var Anna Elisabeth Windfeld (1890–1944). Hun blev gift med manufakturhandler Axel Hansen og blev derefter kaldt fru Axel Hansen. Siden ca. 1913 deltog hun i amatørsangernes virksomhed; hun var altsangerinde. Hun fik nogen sangundervisning af musikhæderinde frk. Gjørup og af Else Hansen.

Fra dobbeltkvartetten overtog det nye kor også akkompagnatricen. Det var Henny Hansen (f. 1903). Hun var datter af instrumentmager og pianoforhandler Christen P. Hansen, Markdannersgade 9. Henny Hansen blev student i 1921. Hun fik en solid uddannelse som pianist. Den afsluttede hun som privat elev af Mary Schou, der var lærerinde på Det kongelige danske Musikonservatorium. Henny Hansen holdt sin debutkoncert i Unge Tonekunstneres Selskab i Hornung &

Jenny Stotz ledede sangkoret *Septimen* fra det oprettedes i 1933 til dets sidste optræden i 1939.

Else Hansen var sopransangerinde og en bærende kraft i sangkoret *Septimen*. Foto 1939.

Møllers sal i København den 11. marts 1930, og hun fik pæne anmeldelser. Derefter nedsatte hun sig som musikhæderinde i Kolding.

Den 9. november 1930 fandt der en stor musikalsk begivenhed sted i Kolding. Da opførtes korværket Koldinghus, som var komponeret af den da endnu ganske unge Svend Erik Tarp fra Kolding. Alle de bedste amatørkræf-

Henny Hansen akkompagnerede sangkoret Septimen. Foto ca. 1932.

ter i byen var samlet om at føre dette værk frem. Således blev de to mandlige partier udført af medlemmer af dobbeltkvartetten, barytonsangeren Holger Kelstrup og tenoren Ejnar Brandorff.

Det eneste kvindelige soloparti i Koldinghus blev sunget af fru Andrea Markussen (sopran), og hun blev derfor helt selvfølgelig anmodet om at være med i det nye damekor. Fru Markussen (f. 1904) var gift med bestyreren af Højskolehjemmet, Knud Markussen. Hun havde modtaget en betydelig sanguddannelse, som hun havde afsluttet som elev af kongelig kammersangerinde Ely Hjalmar.

Hvis man beskæftigede sig med musik i Kolding i begyndelsen af 1930'erne, kom man ikke uden om navnet Marcus. Ikke blot havde Hannibal Marcus en musikforretning i Adelgade 1, men alle i hans familie var udøvere af musik, og datteren Rachel (1894–1974) var derfor vokset op dermed. Hun sang og spillede klaver, men også cello. Hun blev student 1912.

Den 9. januar 1916 havde hun sin første offentlige optræden som sangerinde ved Capellakorets koncert. Så rejste hun ud med teaterdirektør Helsingreens omrejsende selskab som ung skuespillerinde på provinsturné. Men allerede året

efter var hun hjemme igen og hjalp til i faderens forretning. Hun blev gift Juhl og blev en dygtig musiklærerinde. Hun kom med i det nye kor, hvor hun sang mellemstemmen.

Til at synge mellemstemme fik koret desuden tilslutning af fru Ingeborg Andreasen (f. 1901), gift med prokurist Thorvald Andreasen, Sydjysk Korn- og Foderstofkompagni. Hun var uddannet af musiklærerinde frk. Pauline Halling, Kolding.

Det sidste medlem af det nye kor blev altsangerinden frk. Ellen Ravn Nielsen (1911–1969). Hun blev ansat som lærerinde på Riis Toft skole i 1936. En halv snes år efter blev hun gift med sanginspektør Rudolf Grytter og flyttede til København.

Koret bestod derefter af tre sopranner, to mellemstemmer og to alter.

Korets syv damer samledes første gang hos fru Stotz en dag sidst på året 1933. Siden holdtes prøverne rundt om i hjemmene, foruden hos Stotz især hos Markussen og Axel Hansen. Man tør formode, at Jenny Stotz på det første møde har haft nogle forslag at lægge frem, højst sandsynligt efter at have talt med Else Hansen derom. Gennem fælles drøftelse fandt man derefter frem til, hvilken musik man ville tage op og sætte på programmet, og hvordan partierne skulle fordeles mellem sangerinderne. Derefter splejsede man til noderne. Koret skulle også have et navn. Det kom til at hedde Septimen. Denne benævnelse valgte man, fordi den stammer fra musikkens fagsprog, og fordi den er afledt af latin septem, der betyder syv.

Nogen tid derefter mødtes sangerinderne igen. De var egentlig alle solister, og det gjaldt derfor i første omgang om at arbejde deres stemmer sammen. Nogen dirigent var der ikke. Man talte med hinanden om det.

Septimens første koncert holdtes som sagt i Musikforeningen af 1880 på Hotel Kolding den 28. januar 1934. Der var den aften desuden en strygekoncert på programmet.

Damerne opførte Niels W. Gade: Agnete og Havfruerne (1848), hvor Else Hansen havde solopartiet med Agnetes vuggesang. Hendes lyse sopran passede godt til Gades stemningsfulde musik. De øvrige seks damer dannede havfruekoret.

I en senere afdeling af samme koncert sang Else Hansen en række nordiske sange af Heise, Sjögren og Carl Nielsen, og Henny Hansen akkompagnerede hende.

Den umiddelbare sangglæde, hvori Septimens damer forenedes, fornemmedes så tydeligt af tilhørerne ved koncerten, at da Dansk Kvindesamfund, Kolding afdeling, året efter (den 3. juli 1935) fejrede 30 års jubilæum med en fest, hvortil den amerikanske gesandt i Danmark, Mrs. Bryan-Owen, blev indbudt, fandt man, at det bedst egnede at fremføre ved denne fest for kvindesagen var Septimens første koncert, som derfor blev gentaget ved den lejlighed.

I 1936 opførte organist Hjalmar E. Jakobsen ved Kristkirken sin første oratoriekoncert, Händels Messias, og deri medvirkede både Else Hansen og Ingeborg Andreasen som solister. Septimens næste koncert fandt derfor ikke sted før i 1937.

Ved tilrettelæggelsen af programmet for Septimens første koncert havde man taget hensyn til, at medlemmerne egentlig alle var solosangerinder, og solosang havde derfor været en væsentlig del af programmet. Ved koncerten den 6. april 1937 derimod holdt man sig udelukkende til korsange. De fremførtes ved en aften i Musikforeningen af 1880, hvor Privatork-

Privatorkesteret den 5. april 1938 med organist Jakobsen som dirigent og Henny Hansen som solist. I forreste række fra venstre Poul Jensen, lærer (violin I). Fru Vilstrup (violin I). Fru Rachel Juhl (flygel). Fru Jenny Stotz (harmonium). Frk. Henny Hansen (solist). Jakobsen, organist. H. Madsen, musikhandler (violin II). Peter Nielsen, musiker (bas). I anden række fra venstre Chr. Bækgaard, lærer (violin I). Børge Krag, musiker (violin II). Frk. Celia Hummelgaard (violin I). Frk. Viola Kjær (violin II). Aage Lund, bogholder (violin I). Karl Munk, lærer (viola). Kaj Petersen, bankassistent (cello). E. Ørkild, læge (cello). E. Kühlmeier, maler (violin II). Anglars Nielsen, bogholder (bas).

steret under organist Jakobsen indledede med Beethoven: Symfoni nr. 2, D-dur, opus 36. Derefter fulgte så Septimen med seks Brahms-lieder og fire danske romancer, bl. a. Barnekow: I lunden sang så sødt en fugl. Særlig de seriøse sange var »af en uangribelig renhed og ynde«, og i disse smeltede de solistisk prægede stemmer sammen, så en koncertanmelder følte sig beføjet til at bruge udtrykket »vore sanglige ypperstepræstinder«.

I den følgende tid lagde organist Jakobsen stærkt beslag på Septimens medlemmer. Da han opførte Gades Elverskud den 9. november 1937, medvirkede både Jenny Stotz og Andrea Markussen. Ved en koncert, som Privatorkesteret afholdt den 5. april 1938 med organist Jakobsen som dirigent, spillede Henny Hansen Händels koncert i g-mol med orkesterledsagelse. Herom skrev en anmelder: I Henny Hansens spil var der . . . ingen bluff. . . hun er helt igennem reel, og derfor har hun fasthed og klarhed til at spille Händel.

Senere det samme år, den 20. november 1938, opførte organist Jakobsen sin anden oratoriekoncert, Mendelssohn-Bartholdys

Paulus, hvor Else Hansen var solist. Ikke nok med det, men på den samme tid og inden for et år optrådte Else Hansen, Jenny Stotz og Andrea Markussen som solister ved kirkekoncerter i Kolding, dels i Sct. Nicolai og dels i Kristkirken. Med så mange store opgaver til Septimens medlemmer er det forståeligt, at koret ingen koncert gav i 1938.

Først den 15. februar 1939 sang Septimen igen i Musikforeningen af 1880. Som ved tidligere lejligheder blev der hertil føjet en instrumentalkoncert, denne gang ved Henny Hansen og den islandske violinist Einar Sigfusson. Disse to kunstnere havde tidligere flere gange optrådt sammen, både i København og i Kolding. Ved koncerten i Musikforeningen af 1880 spillede de Hartmanns suite for klaver og violin, opus 66, og Gades sonate nr. 2, opus 21.

Septimens program var bygget op i tilslutning dertil, idet det var af romantisk, lyrisk art. I koncertens første afdeling sang damekoret Gades »Løvspring«, »Sommernat« og »Løvfald«. I anden afdeling sang de »To Madonnasange« af Lange-Müller. Sidste afdeling af programmet bestod af Otto

Mallings »Bækken« og »Troubadouren«.

Der var enhed og linje over programmet for denne koncert, som blev Septimens sidste. Det er værd at lægge mærke til, at programmet i 1939 var af samme romantiske art som programmet for damernes første koncert i 1934, og det ses, at Gade var Septimens foretrukne komponist fra først til sidst.

Septimens koncerter i Musikforeningen af 1880 var alle velbesøgte, og de var således en god hjælp for denne forening, der i 1930'erne havde store økonomiske vanskeligheder. I mange andre danske købstæder måtte musikforeningerne lukke i disse år. Men Septimen bidrog til, at den skæbne ikke overgik Kolding.

Så kom krigen og besættelsen. Det blev vanskeligt for Septimens medlemmer at gennemføre prøveaftenerne. Musikforeningen af 1880 fik samtidig en meget stor tilgang af nye medlemmer, så den fik bedre råd end før til at indforskrive fremmede kunstnere.

Det var disse ændringer af tidens forhold, der medførte, at Septimen indstillede sin virksom-

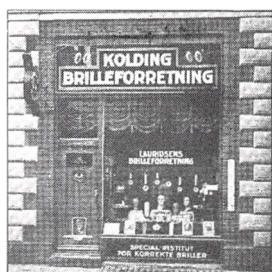
hed. Men som en naturlig konsekvens af, at Jenny Stotz havde været den ledende kraft i Septimen, blev hun indvalgt i bestyrelsen for Musikforeningen af 1880 i 1939, og hun blev denne forenings formand fra 1948 til sin død i 1951. Jenny Stotz er således et af de mere betydelige navne i Kolding bys musikhistorie.

JYLLANDS CLICHÉFABRIK A/S

Telefon (05) 520611

Kolding

Briller i mere end 50 år • 1929–1980

Kay Lauridsen

Optiker og optometrist

Jernbanegade 8 • Kolding

Tlf. (05) 520941

KONRAD JØRGENSENS BOGTRYKKERI A/S

L. Fuglsang & Sønner

Slotsgade 10 . Kolding . Telefon (05) 52 14 88

Bøger . Alle slags tryksager . Eget bogbinderi